

ICCJ Declaration

חידוש מחויבותנו להעמקת היחסים הבין-דתיים

הצהרה בחסות המועצה הבינלאומית לנוצרים ויהודים (ICCJ)

שתי מלחמות העולם גבו את חייהם של למעלה ממאה מיליון בני אדם והפכו מאות מיליונים נוספים לפליטים. אימפריות נפלו, אומות נולדו, וכלי נשק בעלי עוצמה בלתי נתפסת פותחו, והם מאיימים על עצם קיומם של החיים על פני כדור הארץ. עם זאת, מתוך ההרס והכאוס, עלו יוזמות חיוביות, כולל במקומות רבים טרנספורמציה חסרת תקדים ביחסים בין יהודים לנוצרים.

מזעזעים ומוכי טראומה מהשמדתה התעשייתית של שני שלישים מיהדות אירופה, אנשים משתי הקהילות שאפו לפיוס, לאחר כמעט אלפיים שנות ניכור ועוינות. על הנוצרים היה לעמוד נוכח היסטוריה ארוכה של רטוריקה אנטי-יהודית ואלימות, בעוד שעל היהודים היה להסתכן ולקוות כי הפתיחות הנוצרית היא אכן כנה. נקודות מפנה מהותיות היו ועידה שנערכה בשנת 1947 בעיירה סיליסברג, (שווייץ) שהובילה להקמת המועצה הבינלאומית לנוצרים ויהודים (ICCJ), הצהרת מועצת הוותיקן השנייה בשנת 1965, "נוסטרה אטאטה" (*Nostra Aetate*), וכן הדו"ח של ועדת האמונה והסדר של מועצת הכנסיות העולמית, "הכנסייה והעם היהודי" משנת 1967.

החיפוש אחר דיאלוג פתוח וחברות כנה בין יהודים לנוצרים העלה שאלות מוסריות, תיאולוגיות וחברתיות רבות והאיר באור חדש את הבנתן העצמית של כל אחת מהקהילות. לאחר מאות שנים של בורות הדדית ופולמוס, נדרש זמן לבנות אמון וללמוד כיצד לדבר זה עם זה. בהדרגה, החלה תקופה ייחודית של דיאלוג, הבנה והעשרה הדדית. כפי שמעולם לא קרה בעבר, ובמופעים שונים באזורים שונים בעולם, נוצרים ויהודים, תוך יצירת שיתופי פעולה אזרחיים וחברות אישיות עמוקות, החלו ללמוד יחד בעומק יוצא דופן. חלקם הפכו למומחים בהיסטוריה ובטקסטים של הצד השני. השותפים לדיאלוג חקרו רעיונות דתיים שבעבר נמנעו מהם. תוך שהם מבינים את עצמם כשותפים למסע בנוכחות הברית האלוהית, הם גילו כבוד חדש ליושרה הדתית של האחר. צעדים אלה הובילו לכך שבכנסיות רבות התנערו מהמיסיון כלפי יהודים. מאמצים וחוויות אלו שימשו מודל למעורבות עם קהילות דתיות אחרות, ובעיקר עם מוסלמים.

עם השנים היו מחלוקות וכשלים. המסע היה מסובך ולא אחיד. מאז השואה, הריכוז הגיאוגרפי של יהודים בישראל ובערים הגדולות של ארצות הברית הביא לכך שרוב הנוצרים בעולם אינם יכולים לקחת חלק בדיאלוג בין-דתי עם יהודים. בזמנים ובמקומות שונים, קיצוניות דתית שוללת את האנושיות של האחר ומסיתה אותם זה כנגד זה על בסיס עקרונות דתיים. למרות שלעיתים נראה שהשלום הוא חלום בלתי ניתן להשגה, ישנם יהודים, נוצרים ומוסלמים הממשיכים, בנאמנות ובמשך עשורים, לשאוף לדיאלוג ולחברות. מאמציהם האמיצים הם סימני תקווה לאנשים בכל העולם.

המלחמה בין ישראל לחמאס בעקבות ה-7 באוקטובר 2023 עם היבטיה האזוריים והעולמיים, ערערה את היחסים הבין-דתיים במידה שלא נראתה מאז מלחמת העולם השנייה, עם פוטנציאל להשלכות ארוכות טווח. בקרב חלק מהנוצרים והיהודים דפוסים ישנים של סטריאוטיפים וחדשנות צפו ועלו על פני השטח. אנטישמיות גברה ברחבי העולם, ואירועים אלימים עוררו פחד. למרות שאנשים רואים את המשברים הנוכחיים ומושפעים מהם בדרכים שונות, כולם רדופים על ידי מניין ההרוגים הטראגי. עם זאת, אנו המטפחים ידידות בין-דתית, מייחלים ליום בו ישרור שלום, מחויבים להתכונן ולפעול למען יום בו פלסטינים וישראלים, נוצרים, מוסלמים ויהודים, ישגשו בשלום ובביטחון.

החותמים על הצהרה זו מכריזים שהדיאלוג הבין-דתי לא יכול להיות קורבן של התקפות או סכסוכים אלו, או כל סכסוך אחר. אדרבא, הדיאלוג חשוב יותר מאי פעם. אנו מאמינים שזהו רצון האל וייעודנו. באשר אנו חיים, ובכל נסיבות, אנו מתחייבים:

- להוות ברכה זה לזה ובכך לעולם כולו.
 - לתמוך זה בזה כמעשה הנגזר מהברית עם האלוהים.
 - לחלוק זה עם זה את שמחותינו וצערנו.
 - לפעול נגד דעות דתיות קדומות, ובכלל זה אנטישמיות, איסלאמופוביה או אנטי-נצרות, ולהעיד בנאמנות זה למען זה לנוכח עיוות או השמצה.
 - לבחון מחדש את ההוראות הדתיות שלנו, הטקסים והמנהגים של דתנו, על מנת להתמודד עם כל אלמנט המציג בצורה שלילית או מבזה את האחר, או שמתייחס לכל אדם באופן גזעני או משפיל.
 - להתמיד ולהעמיק את הלימוד המשותף של נושאים הדורשים תשומת לב דחופה, כגון:
 - הנצרות כדת המדגישה אמונה בהשוואה ליהדות המבינה את עצמה כעם; מקומה של ארץ ומדינת ישראל ברוחניות היהודית והנוצרית; משמעות הזהות היהודית של ישוע ליהודים ולנוצרים כיום;
 - ההשלכות המתמשכות של השואה עבור נוצרים ויהודים; הקשרים ההדדיים במילה המקראית של אלוהים בכתבי הקודש המשותפים, והמסורת האתית שלהם; וכיצד הם יכולים לפעול יחד, בדיבור ובמעשה, לטובת האנושות והבריה.
 - לשאוף לפתח חברות ואחוזה בין-דתית עמוקה יותר עם מוסלמים;
 - להבחין טוב יותר בנוכחות האלוהית בקהילות, במסורות ובטקסים של האחר.
- במתן התחייבויות אלו, אנו מתפללים שהאל יברך את מאמצינו וימשיך ללוות אותנו בחיפושנו אחר ידידות והבנה בין-דתית מעמיקה ונמשכת.

THE INTERNATIONAL COUNCIL OF CHRISTIANS AND JEWS (ICCJ)
MARTIN BUBER HOUSE, HEPPENHEIM
APRIL 2025

<https://www.iccj.org/resources/iccj-statements/iccj-declaration-2025.html>